

MISHANDELING

Slaan hoort er bij *niet*

Hoe maak je kindermishandeling binnen de Marokkaanse gemeenschap bespreekbaar? Stichting De Verbinding en Dona Daria in Rotterdam ontwikkelden preventieve bijeenkomsten om opvoedvaardigheden te vergroten en het taboe rond geweld te doorbreken. Twee medewerkers beschrijven hun aanpak.

FADMA BOUCHATAOUI EN SAADIA DAOUARI

Ik heb geleerd hoe ik naar mijn kinderen kan luisteren. En niet steeds te denken: hoe kunnen zij naar mij luisteren? Dat zei een Marokkaanse moeder tegen de gespreksleiders nadat zij de bijeenkomsten van Matqisch Wladi (Raak mijn kinderen niet aan)* had gevolgd. Wij – Fadma Bouchataoui van Stichting De Verbinding en Saadia Daouiari van Dona Daria – bedachten dit project om geweld in de opvoeding bespreekbaar te maken in de Marokkaanse gemeenschap. De afgelopen jaren hoorden we vele verhalen van ouders die waren vastgelopen in de opvoeding. Zij gebruikten vaak geweld uit onmacht of omdat ze dachten dat dit nodig was. Met dit project willen we de opvoedvaardigheden van kwetsbare Marokkaanse ouders in Rotterdam en omgeving vergroten.

OPENHARTIG

We kozen voor een werkwijze waarbij ouders worden geconfronteerd met verhalen van jongeren die als kind mishandeld zijn en die op een dvd vertellen over de effecten van deze mishandeling op hun leven. De gespreksleiders zijn vertrouwde sleutelfiguren uit de gemeenschap; de moeders maken deel uit van een bestaande groep die regelmatig bij elkaar komt voor Nederlandse taalles of Arabische les in een moskee of buurthuis en op de koffieochtenden op een basisschool. Daardoor voelen de deelnemers zich veilig, zodat het gesprek vrij snel de diepte in kan gaan. Veel ouders zijn zelf opgevoed met geweld en/of kennen mensen in hun directe omgeving die geweld gebruiken in de opvoeding. Er wordt uitvoerig stilgestaan bij de eigen opvoeding van de ouders en hoe zij dit ervaren

hebben. Daarna komt de opvoeding van hun eigen kinderen aan bod. Veel ouders moeten heel wat pijn verwerken over de mishandeling die ze hebben ondergaan in hun eigen jeugd. De deelnemers hebben begrip voor elkaar en ondersteunen elkaar tijdens de bijeenkomsten, minimaal twee keer twee à drie uur. Uit Tilburgs onderzoek blijkt dat Marokkaanse jongeren die vaak geweld plegen op straat, zelf vaak als kind mishandeld zijn door hun ouders. Marokkaanse jongens krijgen thuis drie keer zo vaak als autochtone jongens te maken met fysieke mishandeling. De kindermishandeling is volgens de onderzoekers een belangrijke reden dat jonge Marokkanen zo zijn oververtegenwoordigd in de criminaliteitsstatistieken. Van de Nederlandse jongens krijgt een op de vijf ooit te maken met grof huiselijk geweld, zoals in elkaar geslagen worden of op de grond worden gegooid. Bij de Marokkaanse jongens is dat twee op de drie. Bijna de helft is ooit getuige geweest van fysiek geweld tussen de ouders; bij de Nederlandse jongens is dat minder dan een op de vijf.

RIEM

Tijdens de bijeenkomsten krijgen de gespreksleiders veel opvoedingsvragen. Die variëren van simpele praktische kwesties, zoals ‘mijn kind van twee jaar wilt niet in zijn eigen bed slapen’, tot complexere dilemma’s, zoals ‘mijn partner vindt dat slaan bij de opvoeding van kinderen hoort en past dit ook regelmatig toe’. Daarachter schuilt een hulpvraag. Een moeder vertelde: ‘Ik heb mijn zoon met de riem geslagen. Hij luistert niet, haalt lage cijfers. Ik wil niet dat hij met verkeerde vrienden omgaat. Ik wil dat hij een opleiding volgt en

Ik vraag me nu eerst af: is het nodig om te schreeuwen?’

later een goede baan heeft.' De meeste moeders wijzen slaan met een riem af en vinden dat straffen door bijvoorbeeld een verbod op buitenspelen of belangrijk speelgoed afpakken ook goed werken. De gespreksleider stimuleert de groep om samen op zoek te gaan naar dit soort alternatieven voor geweld. Zo zei een moeder: 'Ik schreeuw nu minder tegen mijn kinderen. Ik vraag me nu eerst af: is het nodig om te schreeuwen? Toen ik begon met minder schreeuwen, vroegen de kinderen zich af of er iets mis was met mij!'

DILEMMA'S

Vooroordelen tegen en negatieve ervaringen met de professionele hulpverlening zijn terugkerende onderwerpen. Ook dilemma's die moeders ervaren komen aan de orde. Opvoeden in twee culturen vinden de meesten lastig, bijvoorbeeld als het gaat om gehoorzaamheid. Als kind hebben de meeste ouders ervaren dat zij hun ouders onvoorwaardelijk moesten gehoorzamen. Dat vonden ze niet altijd leuk. In hun eigen opvoeding willen de meesten het anders doen. Mondigheid, een kritische houding en assertiviteit worden in de Nederlandse samenleving immers juist gewaardeerd. Maar ze weten vaak niet hoe ze dat kunnen stimuleren, door het ontbreken van voorbeelden in hun directe omgeving. De gespreksleiders geven de ouders te ruimte om hier ideeën over uit te wisselen. Daarbij worden ze aangesproken op hun eigen opvoedkracht. Kindermishandeling blijft een groot probleem, omdat veel ouders het idee hebben dat slaan erbij hoort. De meeste ouders hebben het zelf zo meegekregen. Maar de meerderheid van de moeders staat open voor alternatieven. Ze willen graag anders leren omgaan met hun kinderen. De moeders durven daarbij geen hulp in te schakelen, ook als ze wel weten waar ze die moeten vinden, uit angst dat de kinderen meteen uit huis worden

geplaatst. 'De openheid van de deelnemers is een eerste stap om het besef te vergroten dat mishandeling schadelijk is voor het kind', aldus Rhariba Tlaoui, een van de gespreksleiders. Uitwisseling van ervaringen leidt tot nieuwe inzichten. Zo zei een moeder over een groepsgenoot: 'Ik zie mezelf in haar. Zo reageerde ik ook op mijn dochter. Ik wist niet dat de consequenties zo groot kunnen zijn. Ik heb mijn dochter vaak gekleineerd. Ik zeg altijd tegen haar: "Je kan niets. Kijk naar anderen hoe slim ze zijn." Ik wil dat zij dingen beter doet. Maar eigenlijk is ze daar niet beter van geworden.' Op verzoek van de vele ouders die hebben deelgenomen, ontwikkelde Fadma Bouchataoui de cursus 'Opvoeden in Vertrouwen', geïnspireerd door het gedachtegoed van de geweldloze communicatie. Daarbij ligt de nadruk vooral op het versterken van verbinding, liefde, respect en harmonie tussen ouders en kinderen. Deze cursus wordt in verschillende gemeenten (o.a. Rotterdam, Den Haag, Schiedam, Rijswijk, Naaldwijk) aangeboden aan voornamelijk ouders met een islamitische achtergrond. Ook andere ouders zijn van harte welkom. ●

Het project wordt financieel ondersteund door Kinderpostzegels Nederland, Stichting Het Palet en Sint Laurensfonds.

Meer informatie over het project:

Fadma Bouchataoui, Fadma@msn.com, 06-41272752 of Saadia Daouairi, s.daouairi@donadaria.nl, 010-4659296.

Meer informatie over Stichting De Verbinding:

Hans Schellekens, hans.schellekens@planet.nl, 06-81738320.

**Deze naam is ontleend aan een landelijke voorlichtingscampagne in Marokko om kindermishandeling en kindermisbruik bespreekbaar te maken.*